Ч. 121. Чернівцї, недїля дня 10. (23.) жовтня 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

ЕВГЕНЇЯ ЯРОШИНЬСКА

народна учителька в Раранчу, буковиньско-руска письменниця і патріотка, сподвижниця жіночого руху на Буковинї, член многих руско-народних товариств.

заснула в Бозї по довгій а тяжкій недузї в краєвім шпитали в Чернівцях в пятницю дня 21. жовтня о 6. годинї вечером. Похорони тлїнних останків незабутної Покійницї відбудуть ся в недїлю о год. 2 попол. із шпитальної каплицї на головний цвинтар.

(яв) Ще лиш кілька днїв тому дїлили ся ми із усїма земляками радісною вісткою, що бл. п. Евгенїя вертає до здоровля.

Та шляхи, якими веде провидїнє людске житє, непровидимі. І ось приходить ся нам неожидано призивати широку Русь-Україну до жалібного походу за смертним возом незабутної письменницї-громадянки!...

Бл. п. Евгенїя Ярошиньска родила ся 18. жовтня 1868. року в Чупкові, кіцманецкого повіту, де єї батько Іван, теперішний директор 5-клясової школи народної в Раранчу, був тодї народним учителем.

По укінченю народної школи, прийшлось бл. п. Евгенії поки що розстати ся із офіцияльною наукою в школї. Раз тому, що народному учителеви, обтяженому родиною годї було в ті часи висилати дочку до мійских шкіл. А по друге, що се не йшлоб у парі з тодїшним духом часу, щоб дївчина а до того ще незасібна Русинка заходила ся около свого висшого образованя.

Та жадоби знаня, яка тлїла в души Покійницї, раз розбурханої вже не вспіли придавити ворожі обставини. Ось стає вона, працює невтомно власними силами над здобутєм висшої просьвіти, над розширенєм круга свого знаня. А робила се вона із подиву гідною енерґією до кінця свого передчасно погаслого житя не лиш для того, щоб вдоволити власну потребу знаня, але тому, щоб тим знанєм дїлити ся з другим. Бл. п. Евгенїя се одна з перших піонїрок жіночої еманципациї на Буковинї і то не лише на словах але й на дїлї. Домагаючись висшої осьвіти і прав для жіноцтва, не зупиняла ся вона на пустословних постулятах, але працювала над собою і стояла в рядї одних із найлїпших робітників на ниві громадяньского труду. Вона бачила корінь зла жіночих обставин у тім, що жінок не „вчать, які обовязки мають вони зглядом суспільности, лиш яких прав вони мають домагати ся від неї“...

Самообразованє увінчало ся вже невдовзї успіхами. Трийцятого грудня 1892 стає вона народною учителькою в Брідку. По трилїтній практицї шкільній здає 13. мая 1896 р. кваліфікацийний іспит з нїмецкою й рускою мовою викладовою а в слїд за тим одержує 15. мая 1897 посаду сталої учительки в Раранчу.

Годить ся згадати ще, що Покійна піклувала ся горячо і народним промислом буковиньским і одна із поміж руских учительок була в 1899 роцї коштом краєвого фонду в ткацкій школї у Фрайденталю на Шлеску.

На посадї в Раранчу трудила ся покійниця аж до кінця останного року шкільного, коли перед єї очима станула страшна дилєма, або незабарна смерть або небезпечна операция новотвора.

Є велика траґедия в єї передсмертних терпінях і передчаснім сконї.

Майже в тайнї перед рідними пішла шукати ратунку від науки лїкарскої в сїрім шпитальнім домі.

Піддала ся двічи тяжкій операциї, у важких терпінях промучила ся на переломі житя і смерти довгих три місяцї.

І здавало ся, що кріпкий орґанїзм уже подужав недугу, наступили днї полекші, днї приманчивої надії на дальше, дороге житє, на дальший труд.

Та се була лиш люта іграшка вередливої смерти, що на часинку причаїла ся.

Переступленє шпитальних порогів стало для Покійницї злощасним розстанєм із житєм, із сьвітом, бо ось вже в послїдній хвили прийшло ще одно погіршенє — і невіджалувана катастрофа...

Свою лїтературну дїяльність розпочала Покійниця, пишучи нїмецкі оповіданя в черновецкім „Der Buchenwald“ і віденьскій „Neue illustr. Ztg.“ аж відтак за спонукою інсп. Ом. Поповича та вглубленєм в народні піснї, за збиранє яких нагородило єї ґеоґрафічне товариство в Петербурзї великою срібною медалею, стала писати по руски.

Не місце тут розводити ся обширнїйше про єї письменничу дїяльність. Згадаємо лиш, що численні свої оповіданя і статї містила в нашій часописи в „Буковиньск. календарях“, річниках „Зорі“, „Народа“, „Лїт. Наук. Вістника“ і випусках „Нашої Долї“. Була також одною із найдаровитших співробітниць дїточого „Дзвінка“. Найбільший і найцїннїйший єї твір се повість „Перекінчики“ видана Р. У. В. С. 1903. Який би й не був осуд артистичного боку сеї повісти, всеж остане вона тривким memento для буковиньских Русинів, щоб держали ся свого рідного народу і для него працювали. В тій повісти із повною горожаньскою сьвідомостию розкрила вона усї невідрадні сторони нашого житя, виявила того черва безхарактерности і безідейности, що точить родинне щастє; виявила усю грозу апостазиї від своїх ради кариєри, ради нещасної жадоби личних користий.

Та отвертість, сьмілість і характерність, які виступають в „Перекінчиках“, се цїхи вдачі самої невіджалуваної Покійницї, якої втрати належно оцїнити ми нинї рішучо не в силї.

У Покійницї йшло дїло із словом. Незвичайна любов рідної землї, рідного люду, поклін перед новітними думками, жадоба переводити їх у дїло, се цїхи того серця, що ось перестало бити ся. Не було публичної подїї в житю буковиньских Русинів, яким би бл. п. Евгенїя живо не інтересувала ся.

Щоденна учительска праця не була їй тягарем але солодким обовязком, кругом громадяньскої дїяльности, який вона як неможе красше використувала для вихованя добрих синів і доньок Руси-України... А велич сего погаслого — великого духа стає ще наглядїнїйше, коли порівнаємо єго із прочим загалом а передовсїм прочим нашим жіноцтвом...

Усїма нервами відчувала Покійниця завзяту борбу великого українського велита, що домагає ся належних єму прав. Жила житєм цїлого народу, жила тою борбою і твердо вірила в поновну сполуку широкого, розмежованого українського лану.

І зберуть ся усї сестри жалібницї Австрийска, Росийска й Американьска і припадуть до могили Покійницї і ридати будуть, аж прийде час, що мертвії воскреснуть от гроба. І прийде день народного Воскресеня, якого Покійниця так ждала. І імя єї тодї буде помянуте, як такої, що трудила ся ради його приближеня.

Земля — та люблена земля — най буде Тобі пером!

Буковиньский сойм.

(5. засїдане з д. 21. жовтня 1904).

Засїдане розпочало ся відчитуванем впливу, між яким находить ся й отся інтерпеляция:

Польскі урядники — Русиноїдами і на Буковинї.

Інтерпеляция посла Пігуляка і тов. до п. президента краевого як правительственного заступника про непошановане рускої краевої мови і национальних почувань Русинів, якого допустили ся публичні державні функционарі.

При нагоді відїзду бувшого президента краев. кн. Гогенльоге просив я, переїзджаючи через Лужани, другого урядника руху жел. Тотоескула, який тодї на стациї мав функцию, аби він був так ввічливий і постарав ся о те, щоби товариствам „Січ“, які хотїли попращати кн. Гогенльоге, не робити трудностий в їхнім уставленю на стациї. На мій превеликий жаль довідав ся я случайно, що начальник стациї в Лужанах п. Фрілїнґ, коли єму предложено мою просьбу, ось так виразив ся: „Як впустимо ту голоту — себ то рускі товариства „Січ“ — тодї мати мем тільки клопоти“. В присутности слуги Кравчука назвав той сам п. Фрілїнґ товариства „Січ“ „збіглою голотою“.

Сей урядник, якого імпортовано сюди з Галичини, не може взагалї нїчого знести, що руске. Коли звернемо его увагу на те, що поміщені на стациї стовпи лїхтарень, тільки в нїмецкій і румуньскій мові означають напрям відїзду, та що бракує на них руского напису, відповів начальник стациї п. Фрілїнґ: „Нїчого не шкодить!“

Той сам нач. стациї приказав телеґрафістови п. Йосифови Аксентовичеви, щоби слїдив за другим урядником жел. руху п. Тотоескулом. Коли по якімсь часї п. Аксентович про Тотоескула не міг нїчого иньшого дізнатись як тільки те, що він совісно сповняє свої обовязки, виразив ся п. Фрілїнґ дуже характеристично: „Ага, ви мусите певно також бути ein Jung-ruthene(?)!“

При боцї польского начальника стациї з Галичини стоїть гідно п. Скіба, імпортований з околиць Кракова до Буковини на ту саму стацию портиер із під его знамени. Він то кричав при нагоді принятя Є. Е. п. през. мінїстрів д-ра Кербера на членів тов. „Січ“, які згромадили ся на стациї: „Ту не можна говорити по руски, ідїть з тим до Росиї!“

Обох сих панків з Галичини мусить щоденний вид Русинів в сїй рускій частини краю і слухане зненавидженої ними рускої мови ненастанно сердити і мучити! Також Русинам се би не по нутру і се дуже діймає їх, коли мусять усе з такими чужими функціонарами публичними стикати ся, а се тим більше, коли їхнї становища могли-б заняти тутешні уроженцї, котрі дивлячись на руский на руский нарід не діставалиб нервових нападів.

Супроти сих подій запитують ся низше підписані: „Які кроки задумує пан заступник правительства починити, аби охоронити Русинів перед того рода покривдженями, яких допустили ся публичні державні функционарі і аби запобігчи імпортови чужих функционарів, котрі ненавидять тутешне населене?“

Пігуляк, Левицкий, Ончул, Малик, Калитовский, Ляндвер, Бубурудзан, Відман Тіттінґер, Н. Василько, Лянґенган, Скедль. др. Вайденфелид, Сімйонович.

Відтак мотивував посол Гормузакі свое внесене що до усамостійненя румуньских паралельок при ц. к. І. ґімназиї в Чернівцях.

Після того реферував пос. Тарнавский справу безплатної передачі землї під будову чернов. унїверзитету. Даровизну в другім і третім читаню ухвалено. Над сею справою розвела ся ширша дискусия, яку розпочав пос. Н. Василько, порушуючи справу.

Катедра східно-европейскої історії.

Посол Ник. Василько. Високий Сойме! Потребу перебудови нашого унїверзитету признано вже в попередних сесиях, тимто й розуміє ся само через себе, що є новий сойм, — на якого ухвали впливає більшість, що поставила провідною зорею своєї програми поступ і образоване — є склонний пособити перебудові краевими засобами.

На всяк случай однак надії на корисне співдїлане унїверзитету із міродатними чинниками в краю висловлювані із сих лавок ще в попередних сесиях не сповнили ся й досї. Унїверзитет, якому нїхто в краю не робить перепон в сповнюваню его задачі в видї несеня нїмецкої культури на далекий схід, не може на жаль через певні національні і конфесийні струї, які нуртують серед професорского збору, приноровити ся до національних і віроісповідних питомостий краю, серед якого має він сповняти свое важне післанництво.

Я говорив вже свого часу про те і в парляментї і в сїй палатї як найобширнїйше і не хочу нинї в те близше входити, бо хочу надїяти ся що наша теперішна учинність, буде основою тривких зносин між тим культурним огнищем а краєм, про що була вже згадка у звітї его маґніфіценциї ректора.

Ще більший успіх для акліматизациї сего унїверзитету в нашім краю, яка ще й доси не наступила, обіцював би я собі по тім, колиб учителям і ученикам дано нагоду вглубити ся в історию нашої вітчини і сумежних східних країв, які прецїнь мали великий вплив на уладжене і історичний розвиток наших условин.

Справа креованя звичайної катедри східно-европейскої історії на фільозофічнім факультетї, яка була порушувана і тут, в соймі і в парляментї а поставлена тепер професорским збором тутешного унїверзитету перед мінїстерство просьвіти як внесене, сповнилаб після моєї думки велику задачу в напрямі висше мною зазначенім, колиб наукові власти прихилили ся до спонук і внесень. Се лежить однак і то дуже і в інтересї австрийскої держави.

Сеж річ зовсїм неможлива, щоб держава могла належно впливати на так важні окраїни як Галичина і Буковина без огляду на те, чи се буде на полїтичнім чи на культурнім поли, поки наука не вияснить історії й обставини, що впливали на розвиток сих країв.

Із усїх австрийских країн стоїмо ми найблизше вихідної точки византийскої історії й культури. Та хоч византинцї були тими, що перші трактували християньство науково а відтак передали се заходови до дальшого оброблюваня, хоч перші основини християньскої держави звершено після византийского взірця, хоч Византийцї витворили богословску науку, церковну теольоґію і церковну лїтературу, які відтак рецепували західні народи, то мимо того всего трактує ся науку історії візантийскої і впливаючої з неї історії східної Европи тільки мимохідно не лиш в цїлій Австриї але й специяльно на нашім унїверзитетї. Помимо то, що маємо саме на нашім унїверзитетї визначного учителя сего предмету, мимо попираючого внесеня унїверзитету, мимо спонук підношених в соймі і парляментї не повело ся ще й до нинї одержати звичайну катедру для східно-европейскої історії.

Як в богато иньших так і в сїй справі стоїть Австрия не лише по заду Росиї, Грециї, які, що зовсїм понятно, лучать визайтийску минувшину із своєю, але також і поза східними державами, як Франция, Анґлїя і Нїмеччина, які мають прецї далеко меньше причин до студийованя сего предмету як Австрия, що через свої провінциї Галичину і Буковину сусїдує тепер із Росиєю, Румунїєю, Турциєю і балканьским півостровом а і в минувшинї була звязана із історией сих країв.

Для черновецкого унїверзитету має креоване сеї катедри тимбільшу вагу, що на нїм находить ся единий православний богословский видїл, якийби в отсїй катедрі придбав собі підпору і доповнене своїх наук.

Припускаю, що вельмишановний п. референт вносячи наукове вивінуване унїверзитету мав на думцї також і креоване сеї катедри і маю повне переконане про те, що в соймі мого краю не зустріну ся із супротивленем, означуючи єї кревоване бажанем краю.

В сїй справі промовляли пос. Лупу, Гальбан, Скедль, Калитовский і Відман.

Засїдане закінчило ся принятєм до відома ріжних звітів краевого видїлу по рефератї пос. Бежана.

Слїдуюче засїдане у вівторок о год. 5-ій по полудни. (Докладнїйше справоздане подамо в слїдуючім числї).

Із клюбів і комісий.

На послїднім засїданю комісиї економічної, яким проводив др. Ончул, а в якім з рамени правительства брали удїл сов. Лягарнар і надком. Мікулї роздїлено реферати і обговорюваня дальше справу краевого банку.

Референт пос. Лупу поставив внесене, щоби приняти en bloc проект статута, бо є рівнозвучний із статутом моравского статута, зладженого після первовзору ческого краевого банку, бо заходить ще потрійне перестудіоване статута зі сторони мінїстерства а потверджене его майже запевнене, та що впрочім комісия на случай специяльної згоди усїх голов моглаб ухвалу назад реасумувати.

Коли ухвалено внесене референта. щоби приняти en bloc проект статуту, здавав пос. др. Ончул свій реферат про санацию краевих фінансів. Референт підніс провідні гадки фінансового проекту.

Після сего проекту належалоб знести пропінациї, а замість того дати право першеньства краеви в концесіонованю шинків після закона промислового. Супроти сего проекту піднесено деякі сумнїви, законодатної натури, що іменно признане такого права першеньства належить до компетенциї державних законів.

Референт модифікував свій проект в тім змислї, що пропінацийне право остає в своїй давнїйшій силї, але що дотичить его виконаня, належало-б право пропінацийне підчинити правилам закона промислового, через що узискано-б иньшою дорогою як раз той сам успіх в практицї. Сущна сторона сеї трансакциї полягає в тім, що край без проволоки віддає свій привілей під установи закону промислового, а за те дістає яко відшкодоване право, розширити свій привілей поза рік 1911-ий.

Сеся послїдна обставина уможливляє конверзию сплати пропінацийного довгу в той спосіб, що з одної сторони редукує ся чинш з 5% на 4% і узискує ся амортизацийний речинець на 40 лїт. В наслїдок тих змін зменшають ся річні сплати на круглу суму 350.000 кор. і виходить по дочисленю адмінїстрацийних коштів по 110.000 кор. в противеньстві до теперішних доходів фонду по 1,174.000 кор. річно чистий дохід в сумі около 1,000.000 кор. річно.

Правительственний заступник заявив, що правительство відносить ся дуже прихильно що до змагань санациї краевих фінансів, що оно однак на разї не може дати детайлїчної і рішучої відповіди. Відтак принято одноголосно вредлогу. По рефератї посла Ляндвера про статут для плеканя промислу замкнено засїдане.

На четверговім засїданю комісиї леґітимацийної одержав голова комісиї, пос. Ник. Василько повновласть порозуміти ся з правительством, чи і о скілько воно удїлилоб своєї помочи в дослїдах, які би треба перевести над ходом подій при виборах посла Прункула (Сучава — сїльскі громади).

Комісия шкільна відбула дня 18. с. м. під проводом посла д-ра Стеф. Смаль-Стоцкого засїдане, в якім взяли участь як правительственні заступники: ц. к. краевий інспектор шкільний др. Тумлїрж і сов. краев. прав. Песіч.

Посол проф. Гальбан здавав справоздане і виразив свое становище що до деяких соймових резолюций в справах шкільних, на що згодили ся усї члени комісиї. Супроти резолюциї, яку ухвалив краевий сойм на своїм засїданю з дня 23. липня 1902 р. „Домагає ся від ц. к. правительства, управильнити вакациї в той спосіб, щоби їх частина припадала на час найважнїйших робіт в поли (жнив)“, наводить пос. Гальбан крім тих причин,

---

Стефан Жеромскі. 2)

„ТАБУ“.

(З польського перекладав Вол. Калинович).

(Дальше).

Нараз хорий трутив єї в рамя. Глянула на нього і смертельно поблїдла. На лици мав вираз осоружної любашности, усьміхав ся і виконував гидкий благаючий рух... Схопила ся з місця і одним скоком кинула ся до дверий. Божевільний спіймив єї в половинї дороги. Тодї відімкнули ся скоро двері і лїкар відсунув божевільного в кут кімнати, ймивши його сильною рукою за кляпи сурдута. Панї Ева вибігла на коритар, трафила до виходових дверий і опинила ся на брукованім подвірю. Ідучи по каміню, в певних відступах часу глубоко і голосно, майже з криком хлипала, не проливаючи анї одної сльози. Була майже певна, що єї черевики ударяючи о те камінє, допчуть, кривдять і катують якісь нещасливі єства. Не знаючи куди йде, опинила ся в брамі, що виходила на побічну доріжку. Сей багнистий шлях, недавно ще вижоблений в непридатнім ґрунтї, завів єї на гостинець. Ішла тамтуди, не підоймуючи голови, не маючи спромоги відірвати очий від землї, анї здержати або звільнити свій крок. Махінальний і мимовільний рух посуненої річи здержав єї від голосного крику. На битім шляху стояли тут і там мілкі калюжі сїрої води. Місцями видно було в болотї слїди босої ноги. Коли вона так ступала від одної до другої калюжі перелетїла мала трясихвістка. Птиця сеся злїтала з місця, коли панї Ева занадто зближувала ся, відлїтала в хвилистій лїнії до слїдуючого багна, там замочувалась в воду, ступала по нїй в ріжних напрямах, прикривлювала головку і виконувала дослїдним поглядом неначе якісь економічні обсервациї. Від часу до часу трясихвістка з тиха посвистувала, мов-би з гнївом... Очи панї Еви, котрі від хвилї, коли входила до шпиталю, видїли немов тлїнні останки предметів, почали тепер держатись малої пташки, буцїм постійної і живої точки.

— Якаж ти щаслива, якаж ти щаслива... — шелотїли до трясихвістки єї тремтячі уста.

Поволи перенесли ся очи нещасливої на придорожну мураву. Несчислимі лиснїючі стебла старали вдерти ся на дорогу, опинити ся на верству битого румовища. Через хвилину, яка була коротка мов миг ока, думала панї Ева про мягкі корінцї тих ростинок, які там в глубинї землї роботящо доторкають ся острих берегів потовченого каміня, вдавленого в землю, які невтомимо роять ся під стопами йдучих, шукаючи своїх шляхів і соку.

За ровом були мокрі левади. Весняні дощі полишили на них мілкі плеса ґранатової води, ту і там порозливаної. В тих смугах купали ся довгі, мов полумінь жовті загони яскорів; на сухих місцях, під тїнию лїщин виднїли блїдосині прилїски. Довкола блистїли на сонци молоді, гайдамацкі трави. Зболїлі очи панї Еви, безвладно блукаючи по купинах найблизших зїл, — збирали з них і вносили до душі якийсь пречудово уздоровляючий кордиял.

— Якіж ви щасливі, якіж ви щасливі — говорила тихо.

(Далї буде).

які подала ц. к. рада шкільна краєва згідно з усіми повітовими радами шкільними, що заявили ся против розділу вакаций, ще деякі свої заміти. Які доказують що таким зарядженем пошкодило би ся цілій орґанізациї школи. Проте треба конче в інтересі успішної науки уважати ту соймову резолюцию нестійною.

Посол др. Волчиньский висказує ся в тій справі за думкою референта. Після деяких ще вияснень ц. к. кр. інсп. шк. Тумлїржа голова сконстатував, що виводи референта поділяє ціла комісия.

Довша дискусия вивязала ся над справозданем з резолюциї „щоби в сучавскій ґімназиї поділити приготовляючу клясу, яку мають заложити, на дві рівнорядні кляси“. Сесю резолюцию належалоб поминути з огляду на справоздане, що задля недостачі учеників годі активувати приготовляючу клясу.

Посли Сімйонович і Волчиньский дають поясненя в тій справі, длячого учительский збір ґімназиї в Сучаві заявив ся проти заложеня приготовляючої кляси. Учительский збір вийшов з того заложеня, що сеся приготовляюча кляса своїм язиковим устроєм потягнулаб за собою зміну також в язиковім устрою румуньских рівнорядних кляс ґімн.

Голова комісиї пос. др. Смаль-Стоцкий наводить в довшій промові інтенциї, якими руководила ся рада шкільна при уложеню орґанізацийного пляну, які стреміли до того, щоб дати ученикам, які по найбільшій части приходять з села, лучше підготовлене в німецкій мові.

Сов. шк. Тумлїрж подає цікві поясненя до сеї квестиї і замічає, що учительский збір в Сучаві повинен був звернути ся до ради шкільної з запитом, з якої точки погляду орґанізовано шкільний плян для приготовляючої кляси. Науку німецкої мови належалоб з тої причини лучше плекати, щоби в середній школї німецкі предмети були легше приступні, однак зовсім не в тій цїли, аби румуньску мову обмежати. Коли до виводів сов. Тумлїржа віднесли ся прихильно також посли Сімйонович і Волчиньский, ухвалено предложити соймови отсе внесене посла Сімйоновича: „Високий сойм зволить рішити: Припускаючи, що румуньска викладова мова в сучавскій ґімназиї остане в тім самім об'ємі, як і доси, домагає ся від ц. к. правительства, заложити при тій ґімназиї для румуньских паралельок приготовляючу клясу на взір школи філїяльної I. держ. ґімназиї в Чернівцях“. *Рівнож ухвалено предложити соймови резолюцию в справі заложеня приготовляючої кляси в рускій ґімназиї в Кіцмани.*

Крім того ухвалено предложити соймови ще отсї резолюциї: 1. „Взиває ся ц. к. правительство, крім латини *учити також і матиматику в висших клясах тих ґімназий по румуньски а зглядно по руски*“. „Взиває ся ц. к. правительство, аби в р. 1905 заложило ц. к. висшу реальну школу в Чернівцях і в Сучаві, щоби таким чином з одної сторони злекшити гр. ор. висшу реальну школу, з другої сторони подати також полудневій частинї краю хосен з науки в реальній школї“. 2. „Взиває ся рішучо ц. к. правительство, щоби постарало ся о заложене ц. к. ґімназиї з румуньскою викладовою мовою в Кімполюнзї на р. 1905, позаяк зволїкане сеї квестиї уважати ме румуньский нарід в полудневій частинї краю дїткливим покривдженем своїх культурних інтересів.

На тім закінчено засїдане. Слїдуюче засїдане шкільної комісиї відбуло ся в четвер, т. є. дня 20. жовтня о 9-ій год. пер. пол.

Шкільна комісия відбула в четвер засїдане під проводом голови, на якім принято реферати посла д-ра Гальбана. Правительство заступали інспектор кр. др. Тумлїрж і сов. краєв. прав. др. Песіч.

Посол Калитовский вносить, щоби зреасумувати ухвали виділу з минувшого засїданя в справі заснованя реальних шкіл і домагає ся креованя технїчної фахової школи в Чернівцях. Коли против сего проекту заявили ся др. Гальбан і інсп. др. Тумлїрж, мотивуючи, що для такої інституциї нема ще достаточного числа слухачів, пропоновано розширене промислової школи. Дискусию про сю справу відложено на слїдуюче засїдане, щоби засягнути думки директора промислової школи. Відтак здавав пос. др. Гальбан справоздане в справі приміщеня питомців учит. семинариї в тутешних інтернатах. Коли в тій справі заявили ся ще посли Сімйонович і др. Смаль-Стоцкий ухвалено резолюцию з домаганем, щоби виділ краєвий порозумів ся з істнуючими інтернатами, чи і в який спосіб они готові, заложити окремі відділи для питомців муж. і жіноч. семинариї учит. і щоби узгляднено на случай заложеня окремих інтернатів слушні национальні домаганя. Що до заложеня виділових шкіл, думав референт, що не прийшла ще відповідна хвиля, аби сю квестию можна розвязати, позаяк мінїстерство застановляє ся тепер над реорґанїзациєю тих інституций. Булоб отже пожадано, зробити в тій справі приготованя. Проте поставив реф. отсе внесене: „Взиває ся ц. к. правительство внести в другій сесиї проект орґанїзациї буковиньских виділових шкіл і мати при тім головно на увазї їхну злуку з народними школами. Інсп. кр. др. Тумлїрж прилучив ся до виводів передбесїдника і вніс, щоби доповнити резолюцию зміряючу до того, аби правительство постарало ся о те саме виїмкове становище для буковиньских виділових шкід, яке є в Галичинї.

Посол др. Гальбан домагав ся також, щоби завести школу для слїпих і глухонїмих, позаяк се обовязком краю, про сих нещасливих піклувати ся. Він ставить про те внесене: „Взиває ся аби ц. к. правительство заложило школу для слїпих і глухонїмих і щоби оно в справі заложеня інтернатів, які належалоб з тою школою злучити, порозуміло ся із зарядом релїґійного фонду і з виділом краєвим. Резолюцию принято без дискусиї.

Референт представляючи опісля недостачу научних средств в народних школах, для котрих призначена майже сьмішно мала сума, долучив резолюцию взиваючи правительство, аби оно в тій справі перевело дотичні доходженя і постарало ся о те, щоби вставлено на слїдуючий рік в прелїмінар потрібну суму для доповненя научних средств в істнуючих вже школах. Над слїдуючим предметом в справі занедбувань шкільної науки і кар, які задля того накладають, розвязалась довша дискусия, в котрій раджено, як-би найуспішнїйше зарадити тим анормальним відносинам. Жадане тогож посла що до науки релїґії в сер. школах в польскій мові відкинено по оживленій дебатї. Перший забрав у сїй справі як довідуємо ся — пос. Ник. Василько — який брав удїл в нарадах сеї комісиї яко гість. Він застерігає ся загалом проти того, щоб робити прецеденси до вводжуваня на Буковинї польскої мови яко краєвої. Відтак забрав пос. др. Степ. Смаль-Стоцкий, удїлюючи внескодавцеви вичерпуючих інформаций на основі урядових даних, про що на Буковинї знаходить польска мова, хоч навіть не краєва, таких зглядів, що під сим зглядом може бути наш край приміром для иньших австрийских провінций. В народних школах, в яких обовязує примус шкільний так узгляднює ся вимоги польских дїтий що до науки своєї мови, як не робить ся дуже часто при подібній дрібній скількости учеників ні Русинами ні Поляками. Однак ґімназий недотичить примус шкільний, проте про уступчивість в тім напрямі не може бути мови з огляду на виникаючі з того прецеденси, якіб були для Буковини вельми шкідливі і проти яких рішучо треба застеречи ся. В дебатї забрав голос також краєв. інсп. Тумлїрж, виказуючи, що внесене пос. Гальбана є суперечне обовязуючим законам шкільним. Він домагає ся, щоб ученикам рим. кат. віроісповіданя удїлювано релїґії в польскій мові. Середні школи обовязує закон, що у них можна ввести виклад якого небудь предмету лише в одній з краєвих мов, отже німецкій, рускій або румуньскій. А що польска мова не є на Буковинї краєвою, отже бажане що до єї вводжуваня до ґімназий поки що навіть до науки одного предмету мусить вже із наведеної причини відпасти.

Слїдуюче засїдане в понедїлок.

Комісия адмінїстрацийна відбула в середу засїдане під проводом пос. д-ра Лупу, на якім вислухано реферат пос. Богосевича. Відповідно до думки референта порішила комісия адмінїстрацийна іменувати докторів Стефановича, Ісопескула, Пйонткевича і Квятковского примариями ad personam. Внесено також, щоби ординариеви в шпиталю для божевільних д-рови Кобиляньскому надано титул примарія.

Слїдуюче засїдане комісиї адмінїстрацийної відбуло ся в четвер о 11-ій год. пер. пол.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 22. жовтня 1904.

З балькону „Народного Дому“ повисла чорна хоругов... Се вираз того безмежного жалю, який огорнув найперше черновецку громаду по утратї бл. п. Евгенії Ярошиньскої. На мурах міста розлїплені посмертні оповістки ім. від „Чернов. філїя Рускої школи“, тов. „Народний Дім“, тов. „Руска Бесїда“, „Руска Школа“ і тов. українь. студ. „Січ“. — Акад. тов. „Січ“ рішило місто вінця на домовину переслати 30 кор. на бурсу в Кіцмани. На руки родини наспівають численні кондоленциї. Нашій редакциї переслали заточенцї із Живця за Краковом ось таку телеґраму: Тронуті великим жалем по причинї смерти соловея буковиньского, — незабутної Ярошиньскої шлемо своє співчуте. Руска громада Живецка: Роґожиньский, Ревакович, Юркевич, Дембчук.

† Ольга Одовічук, дочка п. учителя Олександра Одовічука в Сереті, упокоїла ся дня 15. с. м. в 19 ім роцї житя по довгій тяжкій недузї. В. є. п.!

Із буков. „Бояна“. В слїдуючім тиждни відбудуть ся виїмково 3 проби „Бояна“ а то: в понедїлок точно о год. 7-ій проба жіночого хору, в середу і пятницю проби мішаного хору. — До школи музичної „Бояна“ можна ще дальше вписувати ся, а то у підписаного або в год. шкільних то є що дня від год. 4—6 по полудни. Особливо звертаю увагу, що для новозаписаних розпічне ся нова година науки гри на цитрі і скрипцї від 1. вересня с. р. — З припорученя виділу: *Модест Левицький.*

Загальні збори товариства укр. студ. „Січ“ відбудуть ся дня 30. с. м. о год. 9-ій рано в льокали товариства, ул. Руска ч. 15. — За виділ: *І. Гошовський*, голова, *Я. Голота*, писар.

„Руска селяньска бурса“. На селяньску бурсу пожертвували: Вп. п. антикар Ступницкий 2 кор., тов. асекурацийне „Днїстер“ у Львові 50 кор., п. Іван Брага 1 кор., п. Мільтияд де Брага 1 кор, п-на Іеновефа де Фрундза 1 кор., п-на Евгенія Тотоескул 1 кор., отець Тиміньский 1 кор., а п. учитель Роман Івасюк вступив в спомагаючі члени бурси з місячним датком 1 кор. Як найщирійшу подяку складає великодушним жертводавцям *П. Клим.*

Інспектор полїциї стріляє... Як звісно читачам відрочено судову розправу против д-ра Міроновича на 20. с. м. Розправа відбула ся під проводом секр. суду д-ра Ґольда і в присутности функционаря державної прокураториї Скалата. Спершу переслухано знатока в оружнім фаху рушникаря Вацлавика, який сконстатував, що куля вистрілена з револьвера (7 мм. кал.) моглаб була поранити. Відтак вислухано інформаций проф. д-ра Вендера про хемічний склад капслїв. Вкінци переслухано як сьвідка паню Бераль, яка під присягою заявила, що чула в ночи вистріли і що аж опісля дізнала ся, що др. Міронович стріляв. Також окінч. правн. Ґольдлюст заявив, що бачив з вікна блиск огня. Др. Міронович домагав ся, щоби его справу віддати краєвому судови, чому спротивив ся прокуратор. Вирок випав для д-ра Міроновича можнаб сказати користно, бо засуджено его тілько на заплачене гривни 100 кор. або на 3 дни арешту. — Про жалобу, внесену против д-ра Міроновича о образу чести не прийшло до розправи, бо не появив ся жалібник п. Брандман, задля того д-ра Міроновича увільнено від обжалованя.

Собача история. Краківский „Naprzód“ публикує отсей убурюючий подвиг галицкого коцика. Ян Кормос, наймит занятий в млинї Лєфенгольца в Помяновій переїздив із порученя свого господаря через мазурске місточко Бжеско. На лихо зустрів ся він із комісарем тамошного староства, Тшецянкою і его собакою, яка почала кидатись на Кормосові конї. Кормос поступив собі з комісарскою собакою, як робить ся із всякою иньшою іменно відогнав єї батогом. Та прийшло ся єму відпокутувати сю недостачу поважаня для собаки галицкого комісаря. Ось на другий день візвав Тшецянка Кормоса до канцеляриї і повелїв єму на „перепросини“ собаку — поцїлувати. Коли Кормос сему не повинував ся, збив его Тшецянка палицею а відтак поличниками так, що нещасного Кормоса залила кров. Коментарів до сего хиба не потреба.

Спенсіонований епископ. Православний епископ в Рожані на Угорщинї Іван Іванкович попавши в конкурс, зложив свій чин і постриг ся в черцї, щоб у монастирі дожити віку.

Вбійство і самовбійство. Фірер 10. п. п. Коньский в Перемишли застрілив в мійскім парку свою любку ученицю тамошного учит. семинаря, Екартівну а відтак у касарни застрілив і себе. Причиною сеї траґічної подїї має бути те, що родичі Екартівної були противні подружю залюбленої пари.

Князь Гогенльоге прибув уже до Триесту і обняв урядоване.

Проти дезертирів. Росийска гранична сторожа в Рос. Новоселици зарядило, щоби не пропускали нїякого мужчини перед 50 роком віку. Се заряджено тому, що богато покликаних до війни роздобували за хабарі кількадневні перепустки на границю і перейшовши єї вже до Росиї не вертали.

Атентат в сали висшого карного суду в Букарештї. Константин Марачінеану, засуджений за замордоване на 12 лїт тюремної роботи вніс против засуду рекурс до касацийного суду. Коли президент оголосив відкинене рекурсу Марачінеану, що був звісний як дужий силач повалив до землї обох жандармів, які его були приставили, витягнув з кишенї револьвер і вистрілив з нього чотири рази на судиїв, з котрих одного поранив в рамя. Підчас коли судиї, державний прокуратор і публика в переполосї спішила до виходових дверий, кинув ся до салї нарад, вистрілив з револьвера на судию, не ранивши его, а відтак вибіг на коритар судової палати а звідси через головну браму, де ще застрілив одного жандарма і видобув ся на улицю. Тут застав як раз дорожку, скинув візника з кізла і мов божевільний пігнав кіньми, полишивши за собою тисячголову публику. В кінци удало ся одному відважному жовнїрови, вискочити на віз і спіймити злочинця. При помочи иньших людий удало ся сьміливого розбишаку увязнити. Суд скликав сейчас засїдане і засудив Марачінеану на доживотну примусову працю. Револьвер роздобув Марачінеану, як відтак виявило ся, від вязничого сторожа.

Страшний злочин. В недїлю перед полуднем найдено в Берлїнї прачку, вдовицю Елисавету Вашер, нагу, із закнебльованими устами і розпореним тїлом. Полїция призначила 1000 марок для того, хто найде виновника сего злочину.

Еґзекуция на еґзекутори. Коло Мійонїци в Сербії напала розбійнича банда на податкового еґзекутора, і замордувавши его зрабувала 12.000 фр. стягнених податків.

Траґічна шлюбна ніч. В Ліонї лучила ся недавно нещаслива пригода. Купець Жан Фляхон оженив ся з гарною, молодою женщиною. По шлюбі і весїльнім торжестві пішла молода пара на спочинок до свого ново урядженого помешканя. На другий день хотїли доньку відвидїти єї родичі, а коли не могли добутись до покою і коли служба надармо стукала до дверий, виважили двері. Тут представив ся їх очам страшний вид. Покій був наповнений ґазом а молода пара лежала мертва.

Просимо відновити передплату і вирівнати залеглости, бо довжникам часописи більше не вишлемо.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Отсим подає до відомости що вже надійшли артикули осенні.

Обув. Склад ц. к. ґоудиярскої фабрики обуви Ф. А. Попера як також Чапека. Найбільший вибір ріжнородної обуви для панів, пань, і дітий. Черевики з Chevreaux, Corcalf, з телячої сатинованої шкіри і т. и. Черевики до ношеня дома і до турнованя. Все з найлїпшої сорти.

Товари футряні. Найбільший вибір дамских боа, як також всїлякого рода зарукавків. Послїдна новість. Шапки для хлопцїв, перскі кучми і иньші суконні шапки.

Товари зимові і вовняні. Правдиве Єґеровске і Д-ра Лямана біле, рукавички, огрівачі пульсів і колїн, огрівачі стїн, панчохи правдиві вовняні, хусточки, онучі, чепцї і. т. и. для пань, панів, дївчат і дїтий.

Конфекция блюзок Ґольфа і камізельок для пань, панів, дїтий, дївчат, до того жакети і чепцї.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик капелюхів І. Г. Іта у Відни, і Осипа Піхлера і Синів в Ґрацу Борсолїна в Александриї. Найбільший вибір капелюхів Габіґа, найлїпших і найдешевших фабрикатів з фільцу, льодену, плїшу і т. п. в ріжних фасонах. Цилїндри і кляки після найновійшої моди

Шапки найновійшого фасону для пань, панів, дївчат, хлопцїв і дїтий.

Краватки і біле після найновійшої анґлїйскої моди. Сорочки мужескі, білі і в ріжних красках найлїпшого рода, модні ковнярики, маншети і хусточки до носа.

Артикули до польованя. Револьвери, рушницї найріжнороднїйшої конструкциї і амунїция. Кальоші і черевики до снїгу найлїпших виробів.

Артикули до подорожи, ташки з замочками або без них, валїзи, пуделка на капелюхи, пледи, мішочки на біле, парасолї, кошики на начинє, нецесарія, коци і т. и. шкіряні товари.

Склад дамских і мужеских американьских черевиків незрівнаної якости виробу Гатгавая Зоулє і Гарінґтона в Бостонї.

AUSTRO-AMERICANA.

Австрийске сполучене акцийне кораблько-перевозове тов. в Трієстї.

Правдивий пасажирский оборот до Америки через Трієст-Ню-Йорк.

Ґенеральна АҐЕНЦИЯ для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Ґольдлюст і Спілка

Чернівцї, ул. Палати краєвої 6.

Для провінций принимає ся аґентів.

44 (3—10 с. н.)

МИЛОШИХТА

„Олень" „Марка" „Ключ"

Найлїпше найвидатнїйше і найдешевше мило. Вільне від всяких шкідливих домішок.

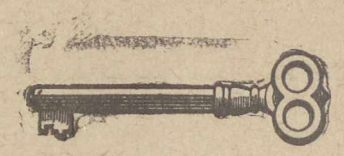

Всюди до набутя

При купнї належить зауважати, аби кождий кавалок мила мав напис „SCHICHT" і повисшу марку охоронну.

41 (4—17 н.)

Товариство взаїмного кредиту

„ДНЇСТЕР"

Стоваришенє зареєстроване в обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти".)

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тілько **обезпечені тревало** в „ДНЇСТРІ" від огню. Членьский удїл 50 корон можна зложити в ратах; вписове 2 кор.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть затягати **позички на 6 %** за предложенем відповідної гіпотеки або поруки; сплату більших позичок розкладає **ся на 10 лїт.**

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦИЯХ і иньшім купнї землї нехай купуючі **звертають ся** за **позичками до** „ДНЇСТРА".

ВКЛАДКИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4 %.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени **дивіденту** від удїлів а часть зиску призначує ся **на добродійнї цїли;** до тепер удїлено на церкви, бурси, школи і т. и. **18.385.— корон.**

(—)

Стан 31. мая 1904:

Вкладки	1,698.786 К.	Позички	1,403.472 К.
Удїли	115.947 К.	Цїнні папери, льок. в банках і на рах. біжучий	506.994 К.
Фонди резервові	23.522 К.		

До набутя у 48 (2—? н.)

ШМІДА і ФОНТІНА

Чернівцї, ул. Головна Enzenberg-Hauptstr.

Як Хочете

добре і дешево купити, то удайте ся до найстаршого, найбільшого і вельми в товар заосмотреного 49 (2—? н.)

Маґазину додатків для кравцїв і модисток

Салямона Ґольдшміда

Чернівцї, улиця Головна ч. 6

ВІДОЗВА.

При надходячім сезонї осьміляю ся звернути Вп. П. Т. Публицї увагу на мій

склад ріжних приборів

додатків кравецких,

котрий заосмотрив я **в найбільший вибір названих товарів,** а то: в материї шовкові, плїши, кльоти, гафтки, стелївки, дивани, ріжнородні тканини і т. и.

НОВОСТИ в крепах, ґазах, тюлях, (ручної роботи) атласах, тріко і шовках, як також в білю і Glacé-рукавичках.

Склад всїх артикулів з маркою: Д. М. С.

О численні відвідини упрашає

Кароль Гельфан.

Чернівцї, ул. Головна (Hauptstrasse Nr. 13.)

(в сусїдстві **Дорнбавма.**)

39 (9—10 с. н.)

Марка охоронна: **котвиця**

LININENT. CAPS. COMP.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лїк на втиранє** по цїнї 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оріґінальних фляшах з нашим охронним знаком **„котвиця"** з аптики **Ріхтера** і для осторожности приймати лише фляшки тим охоронним знаком яко правдиві.

46 (3—40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом" у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Маґазин одягів

Вашлер і Фаєрберґ

Чернівцї, ул. Ратушева напротив готелю Централь.

поручає

на сезон осїнний:

Одяги для дам, панів, хлопцїв і дїтий по цїнах, які видержують всяку конкуренцию.

ФУТРЯНІ БОА ДЛЯ ПАНЬ І ПАННОЧОК,

в найбільшім виборі.

Для вигоди покупнїв даємо товари на сплату.

37 (19—24)

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.